

Letna naročnina znaša Din 40.—. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3/I. Račun pri Poštni hranilnici št. 16.160. Rokopisov ne vračamo! Telefon št. 21-09.

V Ljubljani, dne 28. septembra 1935.

Štev. 30 — Leto IV.

IZHAJA VSAKO SOBOTO

Nova politika

Prijatelj našega lista nam piše: Zadnje čase sem prebiral zopet Šukljetove »Spomine«. Debelo knjigo nam je zapustil pokojni Šuklje, da iz nje spoznamo, kako smo se morali boriti za svoje narodne pravice v pokojni Avstriji. Res je, da skuša tu in tam pisatelj pokazati svoje postopanje kot edino pravo, a poleg tega prizna tudi par napak. Svoj čas smo smatrali pok. Šukljeta kot tip oportuniste in politika, ki obrača plašč po vetru. Zato ga je »Osa« predstavila kot kameleona na Kamnu. Toda naj sodi kdo o njegovi politiki kakor hoče (zgodovina se ni izrekla o njem svoje sodbe, ker je še preblizu), eno je gotovo: kdor čita njegove spomine, mora priznati, da je bil to mož, ki je nekaj znal in se ni štulil v javno življenje kar tako iz sebičnih namenov. Res je dosegel tudi zase lepo dobro plačano mesto in naslov »dvornega svetnika«, a to je bila vendarle nagrada za njegove zmožnosti in predvsem za one zveze z odločilnimi mesti, ki si jih je pridobil s svojo ambicijo, taktičnim nastopom, in izredno spretnostjo uveljaviti se kot zastopnik naroda tudi v višjih krogih. Iz njegovih spominov vidimo, da je bil to vendar le mož, ki je imel svoje načrte — morebiti bolj načrte kot načela — in je popustil v načelih baš zaradi načrtov. In ti načrti so bili namenjeni naši slovenski narodni in gospodarski povzdigi — posebno, kar se Dolenjske tiče. Pa nele načrte — kot n. pr. Dolenjska železnica — mož je imel tudi znanje o državni upravi, zakonodaji, davčni upravi itd. Le prečitajte si tisto poglavje o davčnih vprašanjih, ali pa zadnja poglavja o upravi! To je bil, kar se tiče državnostva, res parlamentarec, politik, poslanec, čeprav s tega ali onega stališča vsakega njegovega koraka ne odobravamo. Vidimo pa vendarle, da je imel pred očmi vedno javni blagor in napredek Slovenije. Morda je bil po značaju res elastik in ni silil z glavo skozi zid — a v zahtevah je bil dosleden, čeprav se je včasih zadovoljil po gestu: boljše nekaj, nego nič, če ni mogoče vse. Sam na par mestih povdarja, da mora poslanec dobro poznati državni ustroj in posamezne stroke javne uprave, če hoče prav izpolnjevati svojo dolžnost. Ne vem, koliko naših sedanjih poslancev je prečitalo njegove spomine. Bili bi jim v veliko korist. Posebno tisti nauki... Ne samo našim, tudi drugim. Če ste opazovali, kako lahkomišelnost so se izbirali kandidati pri zadnjih volitvah! Zakaj so nekateri poslanci sploh kandidirali! »Dvakrat sem faliral, cel kup otrok imam, kaj mi preostane drugega, kakor da kandidiram,« je rekel eden od njih. In je kandidiral in zmagal in rešil sebe, a kaj ima od tega njegov volilec in kaj država? Piše se o krizi parlamentarizma. Seveda v tem je kriza, da parlament ni več družba politikov, ki bi kaj znali; ampak samo še slučajnih kandidatov, ki so stopili v politično arenjo iz bogve katerega vzroka. Ne rečemo, da so med njimi tudi poštenji, taki z dobrimi nameni, a mnogi so šli samo zaradi denarja. Med poslanci imamo danes le malo parlamentarcev večjih zmožnosti. Dokler so bile stranke in klubi, je tudi tak brezposlen poslanec — ki je pač vreden svojih volilcev — prišel do veljave. V današnji kolobociji pa je čisto brez pomena. Od tod tudi nestalnost, ki se je pokazala, ko se je zamajala vlada. Pa se bo reklo: v taki kolobociji tudi najboljši parlamentarci nič ne opravijo. Je že res, a če splošno presodimo našo delegacijo s Šukljetovega stališča, moramo reči, da zelo malo pomeni in da lahko rečemo: kakršni poslanci, tak parlament. Če pa gremo še naprej, lahko rečemo: kakršni volilci, takšni poslanci — in iz tega sklepamo, da je dober parlamentarizem mogoč samo pri državno zavednem in prosvetljenem narodu. Saj parlamentarizem je dete prosvetljenstva in stavi kot pogoj zavednega, izobraženega državljana.

Kot nacionalisti samo opazujemo sedanje »prerivanje« poslancev. Razumemo, da je položaj težak. JRZ ali JNS. Oboje je zlitek raznih prejšnjih strank. Nič novega. Glavno vprašanje je: kje je rešilni program? Je že res, da je važnejše danes vprašanje kruha in dela kakor pa reševanje troedinstva. Toda to spada skupaj! Država in narod! Delo, kruh in edinstvo. Vse formacije od zgoraj ne bodo rešilne, dokler ne začne iz naroda samega rasti nekaj novega, velikega, to je radikalno-nacionalno-socialni preobrat, ki bo dvignil delavske in kmečke mase k skupni rešitvi naroda in države. Nacionalna ideja se danes samo še zlorablja; eni se z njo bahajo, drugi se (vsaj na videz) proti nji bore. In to naj nasiti mase? V resnici so pa to le krinke za stare stranke in osebne spekulacije. Prav v takih časih bi se pokazala vrednost resnih parlamentarcev. Teh ni in zato gre vse politično življenje preko in mimo parlamenta. Jugoslavija preživlja težko preizkušnjo. Stari politikarji rešujejo vse po svojem starem po-

Brez kompromisov!

Ce zasledujemo razvoj dogodkov v naši državi iz leta 1. decembra 1918, nas mora frapirati ogromno število oseb, ki nosijo naslov jugoslovenskih ministrov n. r. ali v p. Danes je že težko hoditi v družbo, ker se lahko vsak trenutek zamerimo enemu ali drugemu izmed takih »bivših«, ki pa še vedno reflektirajo na naslov minister in so užaljeni, če se jim ga ne da. Koliko ministrov imata že Ljubljana in Dravska banovina! Ze to kaže, da se je vršil razvoj dogodkov brez prave linije. Vedno nove kombinacije, vedno novi medstrankarski ali celo le medosebni dogovori, borba za oblast radi oblasti same ne pa radi ideje in njene pravega provajanja, vse to nam je dalo to nesimpatično poplavo z ministrskimi naslovi.

Sosednje države so tudi trpele pod tem prevelikim blagoslovom. One izmed njih, ki so danes brez dvoma najboljše urejene in najboljše vodene, so prekinile s to prakso v trenutku, ko je zmogala ideja, ko so predstavniki te ideje prevzeli oblast v roke ter izvršujejo to oblast le radi brezkompromisnega provajanja ideje, ki je vodila nje in njihove pristaše skozi težke, žrtve polne boje.

Kje je taka ideja v dosedanjem našem državnem življenju? Partizanstvo je doživelo svoj polom v časih izpred 6. januarja 1929 in doživelo svojo strahotno obsodbo ne le v manifestu Blagopokojnega Kralja, marveč tudi v enodušnem odobravanju, ki ga je doživela ta obsodba med širokimi plastmi preprostega naroda. Če se je pozneje naziranje naroda na videz spremenilo, se to ni zgodilo morda zato, ker je preprosti naš narod sam prišel do nasprotnega prepričanja, marveč le zato, ker je bil ta narod od predstavnikov raznih jugoslovenskih režimov prepuščen sam sebi in je moral vsled tega postati plen vseh onih subverzivnih politikov, ki so izživljali svojo osebno užalenost s podtalnim rovarjenjem in hujkanjem med narodom.

S 6. januarjem 1929 se je pojavila v našem državnem življenju linija jugoslovenske ideologije, temelječa na principu popolnega narodnega in državnega edinstva. Ni prišla kot nekaj novega, saj jo je zastopalo že prej nebroj jugoslovenskih nacionalistov, ki so odklanjali vmešavanje v dnevno politične borbe in obsojali ogabno delovanje partij in partizanov v dotrdanih režimih. Ta linija je doživljala po 6. januarju 1929 razne peripetije, ni se pa še posrečilo nikomur, da bi jo nadomestil z drugo. Vprašanje je le, ali do tega ni prišlo vsled pomanjkanja poguma s strani protivnikov te linije ali pa vsled tega, ker druge linije ni. Če gledamo dogodke do danes in se pogledimo v današnje stanje, zlasti v današnje psihozo gotovih politikov in od njih vodenih ali vsaj predstavljanih mas, potem moramo ugotoviti, da obstoja poleg jugoslovenske še neka druga linija, da pa njeni zastopniki po ogromni večini nimajo poguma priznati javno svojega pripadništva k tej liniji. Tako pomanjkanje poguma na eni strani mora dvigniti samozavest in pogum na drugi strani. Mi jugoslovenski nacionalisti moremo in moramo govoriti svobodno, saj je prav malo takih, katerim bi mogli na podlagi njih dosedanjega političnega delovanja priznati kvalifikacijo, da so upravičeni govoriti v imenu jugoslovenskih nacionalistov. Mnogo jih je sicer, ki si prisvajajo to pravico, zelo, zelo malo pa jih je, ki si ne bi bili sami vzeli te pravice s svojim dosedanjim, kompromisov na levo in desno polnim političnim delovanjem.

Zadeva je aktualna zlasti sedaj, ko se toliko govori o akciji jugoslovenskih nacionalistov, nazivani Pohorska akcija. Svoje principielno stališče glede te akcije smo označili že v nekaterih predhodnih člankih in ponovno povdarjamo, da se ne more govoriti o nikaki akciji jugoslovenskih nacionalistov, marveč le o akciji politikov, ki se priznavajo k jugoslovenski ideologiji. Naj nam ne zamerijo ti politiki, če odkrito in iskreno vprašamo, s čim so si pridobili pravico, da pokrenejo, še bolj pa pravico, da vodijo tako akcijo? Če gre za poskus zagotovitve mest gotovim politikom v

litnem receptu, novi poslanci pa, kot smo rekli, ne pomenijo mnogo, ker so prišli v ta metez neizkušeni in večinoma z drugimi nameni, kakor da bi reševali parlamentarne krize. Glavna stvar je, da rešijo sebe in če mogoče, kak košček za svoj okraj. Kaj velikega iz tega ne more biti.

enem ali drugem izmed bodočih režimov, potem ne bo smel nihče zameriti nam, jugoslovenskim nacionalistom, če povsem odločno izjavimo, da pri taki akciji sodelovati ne smemo in tudi sodelovali ne bomo. Naj vodijo take akcije ljudje, katerim se hoče povratka na ministrske stolčke samo zato, da bi izgubili njim tako nesimpatični dostavek n. r. ali v p. Naša država je tako trdna, da bi prenesla tudi še povratek takih politikov in dočakala njih naravno likvidacijo, ne da bi se radi tega podrla. Razumljivo pa bomo jugoslovenski nacionalisti storili vse, da se prepreči povratek ljudem, ki so zelo radi ne samo nacionalisti, marveč celo zagrizeni in brezkompromisni nacionalisti, kadar niso na vladi, pa postanejo široki diplomati in kompromisarji, ko so se enkrat vsedli na mehko in se uživeli v prepričanje, da država brez njih sploh ne bi mogla živeti.

Ce pa gre za resničen pokret, ki naj zajame mase, jih naj priklene na jugoslovensko ideologijo, potem seveda ne more biti govora o borbi za stolčke in o rušenju režima samo v to svrhu, da se dokoplje do oblasti drugi režim. Pokret more imeti upanje na uspeh in more zajeti mase le tedaj, če se vrši brez ozira na trenutno politično stanje, brez vsakih računov na levo in desno in le v zasledovanju čisto idealističnih, s koristarstvom in frazami prav nič sorodnih ciljev. Takega pokreta pa ne moremo voditi ljudje, ki so sami prišli na gotova mesta le kot produkt kompromisarstva, ljudje, katerim je kompromisarstvo prešlo v meso in kri, ljudje, ki ne poznajo resnične, brezkompromisne in pred nobenim naporom ter pred nobeno žrtvijo plašče se borbe.

Tak pokret imamo pred očmi mi, jugoslovenski nacionalisti, v našem pokretu in samo v našem pokretu smo pripravljeni sodelovati vsi brez izjeme in z vsemi svojimi duševnimi in telesnimi silami. Logičen zaključek tega našega stališča pa je, da morajo zginiti iz vseh vodilnih, na zunaj vidnih mest v našem pokretu brezizjemno vsi, ki so se umazali če ne s korupcijo, pa vsaj s slabotnim in neznačajnim kompromisarstvom. Dovolj so že škodovali jugoslovenski ideji s tem, da so jo nosili na svojem ščit, pa niso imeli poguma provajati jo brez ozira na interese svojih oseb in svojih ožjih okolic.

Imamo dovolj podlage za trditev, da v tem naziranju in gledanju nismo osamljeni. Povsod pozdravljajo Pohorsko akcijo, povsod pa izražajo iskreni nacionalisti, ki bi naj nosili tudi pri tej akciji vse napore in vso odgovornost, iste pomisleke, kot smo jih izrazili mi. Brez dvoma bomo slišali očitke, da smo preveč odkritosrčni, da nismo dovolj taktični in obzirni, da ne vpoštevamo dovolj raznih lepo zvenceh imen, visoko donečih naslovov in zaslug, ki so si jih taki naslovi baje pridobili. Riskiramo te očitke, ker smatramo, da so časi tako resni, da je nedopustno vsako slepomišljenje. Ker gre za pokret, je ta pokret obsojen na smrt, če ne bodo z vso svojo silo in brez vsake rezerve sodelovali v njem prav vsi jugoslovenski nacionalisti. Sodelovanje teh nacionalistov pa izključuje vodstvo s strani večine izmed vodilnih politikov. Med njimi so brez dvoma tudi poštene ljudje, ni jih pa mnogo, ki bi bili v resnici borbeni in brezkompromisni. Velika večina teh politikov naj sedaj izbira: ako žele resničen pokret in hočejo v resnici služiti oni jugoslovenski misli, ki je produkt stoletnih borb in žrtv in se bo mogla v današnjih časih uveljaviti le s težkim brezkompromisnim delom, potem naj se pomaknejo v ozadje in naj prepuste ves riziko in vso odgovornost drugim, ki bodo vodili ta pokret brez ozira na levo in desno, brez vsakega kompromisa in neglede na korist in škodo, ki jo lahko prinese sodelovanje v takem pokretu. Ako pa žele le neko običajno, iz njih sedanjega opozicijskega stališča izvirajočo politično akcijo, potem imajo svobodno pot, toda brez nas in celo proti nam! Mali nacionalni človek je bil doslej že tolikokrat prevaran po lepih frazah »jugoslovensko orientiranih politikov«, da ne bomo dopustili ponovnega beganja in zavajanja tega malega človeka, če naj bi šel zopet v ogenj po kostanj ne za idejo, marveč za posamezne osebe.

I. C.

Vsled zaprek, ki stoje izven naše moči, nismo mogli izdati zadnjih dveh števil »Pohoda«. Prosimo cenj. naročnike, da nam to oprostite!

ČITAJTE IN ŠIRITE

POHOD

Besede vojvode Trifunovića Dva domača izdelka važna za kmetijstvo

Na proslavi rojstnega dne Nj. Vel. kralja je predsednik NO, brat Ilija Trifunović nago-
voril desetstisočglavo množico Beograđanov z
naslednjimi besedami:

Beograđani! Trenutki, ko se v človeški
duši križata dve najplemenitejši odliki: ljube-
zen in bolečina — so prav gotovo najbolj sve-
čani v ljudskem življenju. Take trenutke pre-
življa te dni ves jugoslovanski narod.

Samo spontana in nedeljena ljubezen na-
pram Visokemu Slavljencu nas je mogla tre-
netno povzdigniti celo nad veliko bolelost, ki jo
v naši duši še vedno izživa spomin na tragični
konec Viteškega Kralja Uedinitelja. Kajti, mi
imamo pravico do žalosti, ko Vzvišeni prvo-
rojence tistega, ki nas je skozi leta vodil po
poti časti in slave, pričakuje kot Kralj svoj
prvi rojstni dan.

Prav tako kot je Marsejski Heroj in Mu-
čenik znal zatajiti fizično in duševno bolečino,
občutek roditelja in soproga, in vojaški držav-
niški in kraljevski zapustil oporoko: ČUVAJ-
TE DOMOVINO, hočemo tudi mi, vzpodbujeni
in poučeni s tem nesmrtnim primerom, da dan-
es v naših središčih odstopi strašna bolečina vsaj
za trenutek mesto radosti, da bi dostojno pro-
slavili trinajsti rojstni dan nosilca narodnih
zaupanj, Nj. Vel. Petra II. Karadjordjevića,
Kralja Jugoslavije. Poučeni od zgodovine, z
vero tršo od kamna vzdigujemo to narodno
zaupanje v našega mladega Kralja na stopnjo
fanatičnega prepričanja, da bo on večji od svo-
jih velikih prednikov. Kajti iz kosovske trage-
dije in Lazarove krvi je nikla herojska doba
našega osvobodjenja in preporoda, iz zelenih
pobočij usodnega Radovanjskega luga sta ni-
kla Peter Veliki Osvoboditelj in Aleksander
Uedinitelj. In več kot gotovo je, da se upi ti-
stih, ki so organizirali marsejski zločin ne bo-
do uresničili. Nasprotno iz tega zločina bodo
izšle nove moči, ki bodo razumele, znale in
hotele obnoviti naš zmagoviti pohod.

Naj torej ve ves svet, da bodo potomeci ti-
stih, ki so nam dali Kumanovo, Bregalnico,
Cer, Kolubaro, Kajmakčalan in Dobropolje
zbrani okoli Vzvišenega Slavljence vedeli, kaj
morajo delati, da se pred zgodovino ne sra-
mujejo svojih slavnih prednikov.

Visoko odlikovanje, ki mi je podeljeno od
nacionalnih organizacij s tem, da jih v tem
radostnem in svečanem trenutku predstav-

ljam, izkoriščam ne samo, da v njihovem ime-
nu zaželim Visokemu Slavljencu dolgo in
srečno življenje, temveč tudi da jasno, glasno
in odkrito naglasim občutek mnogoštevilnega
članstva teh organizacij, da naglasim čustvo-
vanje vseh jugoslovanskih nacionalistov.

S tisto udanostjo, s katero so naši neu-
strašeni polki sledili nesmrtnim prednikom
našega mladega Kralja skozi strahovite vojne
težave, z isto ljubeznijo in zvestobo, s katero
naša današnja vojska stoji pod njegovo zasta-
vo, stojijo ob njem in njegovem prestolu tudi
vsi člani nacionalnih organizacij, ker oni ni-
so ničesar drugega kot prostovoljni vojniki do-
movine.

Zahvaljujoč močno razviti nacionalni za-
vesti najširših slojev našega naroda in naši
junaški vojski trdno verujemo, da bo naš mla-
di Kralj dolgo in mirno vladal, tako da mu
orjaško breme krone, ki je pred časom bila
stavljena na njegovo glavo, ne bo pretežko.

In zahvaljujoč vzvišeni Kraljici - Materi,
ki noč in dan bdi nad Kraljem Jugoslavije in
skrbi za njegovo vzgojo, smo sigurni v prepi-
čanju, da bo on pravi narodni kralj. Kot so
junakinje naše narodne zgodovine zadivile s
svojimi žrtvami za splošne narodne ideale, ta-
ko opušča tudi naša dobra Kraljica Marija vse
drugo in se posveča vsa samo svoji kraljevski
deci, posebno svojemu Vzvišenemu Prvor-
jencu, kajti ona ima pred očmi samo en edini
cilj: dati državi in narodu najboljšega vla-
darja.

Ta veličastni narodni pohod skozi pre-
stolice, te spontane manifestacije naše lju-
bezni in udanosti mlademu Kralju, naj se zli-
jejo v najsvetejšo liturgijo pred Najvišjim, da
bo vedno zaščitil našega vladarja. Naj se pre-
tvorijo v svečano zagotovilo, da bomo vsi kot
eden udano stali in ostali ob Nj. Vel. Kralju
Jugoslavije Petru II. Karadjordjeviću. A naš
Kralj, to smo prepričani, bo znal ob vseh važ-
nih in usodnih trenutkih obiskati Oplenac, da
bi se tukaj, ob večnem žuborenju Jasenice in
skladnem šelestenju Rudničkih gozdov, okre-
pil z nesmrtnim duhom svojih orjaško velikih
prednikov.

V znaku teh misli in naših želja, pozdra-
vimo Vladarja-slavljenca z gromkimi vzkliki:
Živel Kralj Peter II., — živila Kraljica Mari-
ja, — živila Jugoslavija!

Sama visoka politika — kje je pa kruh?

(Mnenje iz dežele)

Vse dosedaj se nam je za vsake volitve
obljubljalo energičen pričetek reševanja go-
spodarskih vprašanj, vprašanja obstoja, dela
in zaslužka malega človeka, s kratka vpraša-
nja kruha. Pa vselej se kaj pomalič in pred-
volilne obljube ostanejo pač samo obljube. Je
sicer v eni ali drugi stvari bilo videti nekaj
poskusov reševanja krize, vendar pa so se
prijemala vedno le posamična vprašanja brez
ozira do drugih in brez zveze z drugimi, nič
manj perečimi. Na obdelovanje celega kom-
pleksa vprašanj, ki jih je ustvarila gospodar-
ska kriza z veliko pomočjo neodpušljive
brezbrižnosti vsakočasnih režimov, na obdelo-
vanje celega kompleksa vseh takih vprašanj
se ni šlo nikoli. Tako smo doživljali vedno le
polovičarska reševanja. Ako so te rešitve
sploh kakemu poklicu kaj koristile, je to bilo
prav gotovo samo začasno, kajti istočasno so
teple druge. To mi na deželi razumemo tako
kakor če bi mi zdravnik zdravil nek gnojni
tur na hrbtu s takimi zdravili, da se ta tur
sicer posuši, a še predno je ta zazdravljen,
pa se mi pojavi drug na glavi, tretji na nogi
itd. Ne vem ali je res tako težko, da bi se
pri reševanju vsakega vprašanja vselej gleda-
lo strogo tako, da z nobenim zboljševalnim
ukrepom za en poklic — ne bi trpeli interesi
drugega poklica, nego da bi se ukrepalo tako,
da bi vsak ukrep rodil pozitiven uspeh z vi-
dikov in obzirov do celega naroda in z vi-
dikov pospeševanja gospodarstva celega naroda.

Kaj n. pr. kmetu pomaga, če se mu po-
more s cenejšimi umetnimi gnojili — zato pa
ob skoraj popolnoma zastalem izvozu kmetij-
skih pridelkov — se n. pr. delavstvu ali
uslužbenstvu države in drugih zniža plače.
Kljub navideznemu dobičku kmeta, ki ga ima
vsled cenejših gnojil, vendarle kmet ostane
ravnotako v zagati, ko ljudstvo izgubi kupno
moč za njegove proizvode. Saj kmet ne
ustvarja samo zase, nego tudi zato, da kaj
proda, da pride do denarja. Kolikor bi n. pr.
država doplačala k temu, da se kmetom dajo
cenejša gnojila, je samoposebi umevno, da
moramo ta izpadek doplačati vsi, torej tudi
kmet sam pa po drugi strani.

Ako se uslužbenstvu znižajo plače, pade
njih kupna moč, kmetje ne prodajo, porabni-
ki imajo manj jesti. Izdatek pa je država le
imela in vendar sta pri taki akciji udarjena
oba, t. j. kmet kot pridelovalec in oni, ki naj
bi od kmeta kupil s cenejšimi gnojili pridel-
ne stvari. Dobitek pri vsem tem ima k več-
jemu le tovarna za gnojila in razni čifuti —
razprodajalci gnojil.

Vsi smo danes potrebni pomoči in zato je
pri delitvah pomoči toliko bolj skrbno gledati,
da bodo take, da poljajo cel narod. Zaveda-
mo se, da ni mogoče vsega napraviti preko
noči. Če smo že toliko potrpežli in čakali, mi-
slim da bomo pač zmogli počakati še nekoliko
in čakali bomo toliko lažje, če bomo videli,
da se dela prav, da se pomaga tako, da se s
tem krepí celokupnost, da to pomaganje v

svojih posledicah krepí i kmeta i delavca i
uradnika i meščana vobče in da ta krepitev
pomeni zboljševanje zaslužkovnega stanja pri
vseh poklicih.

Vemo, da je vsemu temu dosedanjemu
polovičarstvu največ kriva takozvana čaršija,
ki ima vso politiko v zakupu in ki najde po-
ta, da zruši vsakega posameznega ministra,
ako bi res prijel za delo na pravem koncu.

Najtežje pa nam se sedaj zdi to, da se po
smrti blagopokojnega našega Aleksandra zo-
pet pojavljajo nekaka ustavna vprašanja. Po-
deželski ljudje za njih nimamo dosti smisla,
na vse pretege pa taka vprašanja izvlači ne-
ka gospoda ter jih brez potrebe še prav moč-
no zastruje.

Dela in kruha se hoče danes v prvi vr-
sti. Ustavna vprašanja in visoka politika lah-
ko toliko časa počakajo, da se bo rešilo vpra-
šanje dela in kruha, da se bomo smeli in mogli
najesti in obleči ter plačevati davke. Ko bo to
doseženo pa naj se gospoda zabava z visoko
politiko, nekaj veselja ji že tudi privoščimo.

Od sedanjega režima, ki sicer ni dosti ob-
ljubljal pa zato še toliko bolj pričakujemo in
verujemo, da bo začel delati tako kakor je za
celokupnost prav, tako da bomo enkrat okre-
pljeni drug drugemu v pomoč in korist. Nade-
jamo se tega že zato, ker doslej kaj takega
niso storili tisti režimi, ki so nam pred volit-
vami obljubljali zlate gradove na oblakih.
Kdor veliko govori (ponuja), ta veliko ve, ali
pa veliko laže. Kdor pa ne obljublja veliko,
nego zaviha rokave in delo opravi, ta je pra-
vi mož. Žal, da je doslej razen Živkovića bi-
lo malo takih. Ker pa se baš o sedanjem mi-
nistrskem predsedniku v tu- in inozemstvu
govori in piše toliko dobrega in se poudarja
njegova izrazita sposobnost, gojimo resnično
nado, da bodo stvari krenile v tako smer kot
je treba, sicer ne vemo kaj bo z nami.

»POLITIKA« od 11. septembra 1935.

Jedna lekcija!

Jedna mala Beograđanka — sad je svr-
šila prvi razred osnovne škole — bila je letos
u gostinima kod tetke u jednom primorskom
gradu. Jednog dana šetaju ulicom, tetka i ona,
i sreća ih jedan gospodin, vidjen meštanin.
Pozdravlja se s tetkom, pa će je zapitati, koja
joj je to lepa devojčica.

Moja sestrčina iz Beograda, reče tetka.
A, pa to je lepa mala Srpkinja, reći će
meštanin.

Izvinite, gospodine, na to će reći dete,
nisam ja Srpkinja!

Kako nisi Srpkinja, kad si iz Beograda?
Izvinite, gospodine, ja sam Jugoslovenka,
i tata je moj Jugosloven. A i pokojni Kralj,
kad je umirao, nije rekao: »Čuvajte mi Srbi-
jul« nego: »Čuvajte mi Jugoslaviju«

Možete zamisliti, koliko je zinuo na te
reći pomenuti meštanin!

Jugoslovensko kmetijstvo je doslej vsako
leto izdajalo v inozemstvo za od tam uvažane
stroje in orodje težke milijone dinarjev. Znat-
na vsota odpada na uvožene brzoparilnike in
gnojnične sesalke, katerih se pri nas doslej
redno ni izdelovalo.

Ključavničarsko podjetje: Ciril Podržaj
na Igu 147 pri Ljubljani pa z delavci specija-
listi že nekaj let serijsko izdeluje ter preizku-
ša in nam je na letošnjem jesenskem velesej-
mu predstavilo strojno dovršeno izdelane
brzoparilnike, ki v ničemer ne zaostajajo za
znanimi švedskimi »Alfa« brzoparilniki, kate-
rim je Podržajev izdelek močno podoben in
pa gnojnične sesalke, zelo podobne priljub-
ljenemu tipu inozemskih »Jajag« gnojničnih
sesalk. Ta dva domača izdelka prav nič kako-
vostno ne zaostajata za inozemskimi, naspro-
tno, uvedene so tudi nekatere praktične novo-
sti, ki jima dajejo še posebno prednost.

Oboje je izdelano kar najsolidneje po več-
letnem praktičnem izpopolnjevanju in se je v
rabi na kmetijah izborna obneslo. Za izdelavo
potrebna specialna jeklena pločevina je pro-
izvod Kranjske industrijske družbe na Jeseni-
cah in je pri obeh vrstah izdelkov ravnotako
močna, najmanj enako trpežna in tudi enake
kakovosti kakor pri inozemskih izdelkih te
vrste. Ognjeno pocinkanje pa izvršuje celjska
velika tovarnica Westen, ki to na vsakem ko-
madu posebej z žigom potrjuje, žal, da samo
v nemščini.

Brzoparilnike izdeluje Podržajevo podjet-
je za vsebino od 50—300 litrov (13 različnih
velikosti), ki stanejo po 500 do 2000 Din ko-
mad in so po navedbi podjetnika po 1000 in
več dinarjev cenejši kot inozemski, nič boljši
izdelki.

Gnojnične sesalke izdeluje v dveh veliko-
stih od 4 do 5 metrov visoke (cena 550 in 600
Din po komadu) in so te po navedbi izdelo-
valca približno za polovico cenejše kot ino-
zemski, nič boljši izdelki.

Brzoparilnik je zelo
močan in trajen. Rjavenje
kotla je izključeno. Da se
hrana ne prižge, je v kot-
lu posebna priprava. Ku-
rišče je veliko, kurjava se
za proizvodnjo pare eko-
nomično izrabí. Uporab-
ljivo je vsako kurivo. Na
kotlu je tudi varnostni
ventil in pa še posebno
kolence za odvajanje pa-
re po posebni cevi v dru-
ge svrhe n. pr. za pare-
nje sodov, za desinfekcijo in slično. K vsakemu
brzoparilniku podjetje dobavi tudi dimne cevi
in kolena. Za izdelek daje popolno jamstvo.

Gnojnična sesalka se
odlikuje po veliki trpež-
nosti in praktičnosti ter
je lahka za pogon. Ročaj
sesalke se lahko uredi za
vsako lego gnojnične ja-
me. Zamrzovanje cevi v
zimskem času je izklju-
čeno, ker je ročaj tako
urejen, da se ga dvigne
kvišku toliko, da avto-
matsko odteče vsa teko-
čina iz cevi in torej ne
zastaja v njej. Zaklop
(ventil) kakor tudi bat
sta precizno izdelana in
je vsaka zamašitev izključena, dočim druge
vrste sesalk kmetom v tem pogledu povzroča-
jo velike sitnosti. V 10 minutah dvigne sesal-
ka Podržajevega izdelka 1200 litrov gnojnice.
Rjavenja ni.

Zahteve sreskih kmetijskih odborov

Na podlagi sklepa zastopnikov sreskih
kmetijskih odborov Dravske banovine z dne
30. maja 1935 predlaga izvoljeni redakcijski
odbor, ki se je danes sestal v Ljubljani, na-
slednje zahteve:

A.

Sključ naj se takoj banovinski kmetijski
odbor k zasedanju v smislu § 57. zakona o
pospeševanju kmetijstva, ki naj bi razpravljal
o sledečih najnujnejših zadevah našega kmeta.

1. Oživitvorjenje kmetijskih zbornic.
2. Razdolžitve kmeta (konverzija) in
 uvedba zaščite minimuma kmetijskega doma.
3. Izvedba zavarovanja kmetijskih pridel-
kov in živine po že obstoječem zakonu.
4. Starostno zavarovanje kmeta in kme-
čkih delavcev.
5. Sprememba lovskega zakona v cilju
skrajšanja zakupne dobe in proglasitve zajca
nezaščitenim.
6. Dvig cen kmetijskih pridelkov in od-
prava zaščitnih carin (galica, kmetijski stroji
itd.).
7. Poživitve izvoza kmetijskih pridelkov z
ugodnimi trgovinskimi pogodbami.
8. Ponovna kvalifikacija zemljišč.
9. Prenos učiteljskih stanarin, kurjave in
katehetskih nagrad na državo ali banovino.
10. Ureditve vprašanja brezposelnih in
razbremenitev kmeta od prosiške nadloge.
11. Omogočitev nastavitve absolventov
kmetijsko-gospodarskih šol za občinske tajni-
ke po deželi.

Podjetje izdeluje tudi zelo praktične, raz-
stegljive pločevinaste cevi za prevod gnojnice
od sesalke do soda. Tudi za ta proizvod kakor
tudi za sesalke daje izdelovalec popolno jam-
stvo. Isto tako hitro in solidno preskrbi vsako
potrebno nadomestilo in popravilo, pa to ne
samo za svoje izdelke, ampak tudi za izdelke
drugih tovarnic, ki so že v rabi.

Podržajevo podjetje je že sedaj strojno
tako urejeno, da lahko tedensko izdelata po ne-
kaj sto komadov, v primeru potrebe pa se to
kapaciteto lahko precej dvigne.

Izdelovalec je znan kot mlajši, za napred-
kom stremeč, podjeten mož, ki ve, da le spo-
sobnost, solidnost, poštenost in pridnost pri-
našajo uspeh.

Smiselno naši akciji »Svoji k svojim«
opozarjamo kmetovalce in trgovce s poljedel-
skimi stroji, naj segajo po tem domačem iz-
delku, pri katerem zaslužijo naše delovne ro-
ke in se denar ne izgublja v tujino. Izdelek
je vsekakor po svoji kakovosti in praktičnosti
vsaj na isti višini kot izdelki inozemskih tvor-
nic, pri tem pa nenavadno veliko cenejši, kar
je v današnji krizi še toliko večje važnosti.

Zaradi ogromne narodno gospodarske
važnosti, da se podpre in ojači tostvarna naša
domača mala industrija, opozarjamo tudi ob-
lastva po celi državi, da se pri uradnih akci-
jah za popularizacijo uporabe brzoparilnikov
in gnojničnih sesalk, ki jih oddajajo po polo-
vični ceni — poslužujejo izključno samo tega
domačega izdelka, kajti s tem dosega dvoj-
ni uspeh, t. j. za enak denar kot doslej lahko
številno subvencijsko oddanih komadov več kot
podvojijo in tako popularizacijo širijo v dvo-
jnem obsegu. Pa tudi kmetovalci se zaradi niž-
je cene raje in preje odločijo zaprositi za sub-
vencionirani predmet. Ko ostali vaščani uvi-
dijo gospodarsko pomembnost omenjenih na-
prav, si jih zaradi nizke cene tudi sami lažje
nabavijo brez podpore.

ČITAJTE

ŠIRITE

„POHOD“

GLASILO
JUGOSLOVENSKIH
NACIONALISTOV

12. Ureditve občinskih trošarin na vino.
13. Ureditve užitinskih tarifnih postavk
naših mest.

14. Postavke banovinskega proračuna za
pospeševanje kmetijstva posebno za živinore-
jo naj se zvišajo.

B.

1. Sreski kmetijski odbor naj se finan-
sirajo na način sreskih cestnih odborov.

2. Sreskim kmetijskim odborom naj se
prepusti svobodno razpolaganje in upravlja-
nje njihovih proračunov.

3. Zahtevamo takojšnjo odobritev predlo-
ženih proračunov sreskih kmetijskih odborov,
da se omogoči redno njihovo poslovanje.

4. Znesek Din 250.000 — iz fonda za po-
poro občinskih kmetijskih odborov naj se so-
razmerno porazdeli na vse sreske kmetijske
odbore.

Ljubljana, dne 13. septembra 1935.

REDAKCIJSKI ODBOR.

Slovensko „plemstvo“ še živi!

Ne mislim na »plemstvo« z grbi, ki se bori za svojo »viteško« čast in za vladarja, če je Nemec ali Slovan, ampak res na plemstvo v besednem pomenu, potomce plemena. To plemstvo skrbi za svoje plemo in mora torej ostati pristno, domače, slovansko! Iz roda v rod nekaj hrani in čuva, sporoča potomcem in je ponosno na to plemensko posebnost, bogve kako staro, bogvedi katerega začetnika, pradedu. Mi Slovenci nimamo slavnega plemstva, le nekaj družin je postalo slavnih — z nemškimi imenami! Naše pravo plemstvo je moralo pustiti druge do gospodstva in posvetiti se spet zemlji. Kje so in kateri so sledovi tega našega plemstva?

Naši znanstveniki so nam te sledove odkrili v krajevnih imenih. (Prof. Kelemina!) A treba bi bilo iti še globlje in ne pustiti pri delu na študiranju priimkov enega slavnega moža. (Prof. Koštial!) Tu je zakladnica naše zgodovine — v naših priimkih in domačih imenih! Tu so ostanki našega plemstva, tukaj so skriti naši grbi!

Svoj grb je imela vsaka družina, vsako »pleme«, vsak »plemič«! Če se je eden ali drugi izkazal, je grb postal znan, sicer pa je ostal skrit! Kadar je poljedelec postal vitez, si je dal svoj grb narisati na obleko, na ščit itd. Danes bi bilo težko določiti — naslikati te »grbe«, v ideji pa obstajajo še tu in tam.

Škof »Slatkonja« si je dal naslikati v grb zlatega konja, ker je tako tolmačil svoje ime! Čeprav je ta grb nepravil, vendar je škof dobro vedel, da je grb v priimku. Škof »pičenski« ima v grbu ptiča, je torej najbrže prej »Ptič«, »ptičenski«! Repa v grbu nadškofa solnograškega Leonharda nam govori o njegovem priimku. (Repar? Repič? ali podobno!) Četudi je pri tem dvomljivo, ali je ime pravilno tolmačil: od repa ali repe? Razlaganje slovenskega imena je bilo takrat seveda pomanjkljivo; tujec ali potujčenec se je pa tudi v tem izkazal Nemca in iskal znak družine, plemena iz potujčenega imena, kot da bi bilo od nekdanj takšno. Marsikateri grb je nastal z ozirom na grad nad grebenjem (greben!) je nemški griffin, od koder grb gradi: ptičja noga s kremplji! Radgonska grba: raki in kolo sta očitno od razlage imena »Rakkersburg« in Radkersburg! Ker je pa navadno rodbina, ki je menjala svoj sedež z enega na drugi grad, menjala po novem bivališču ali novi lastnini tudi svoje ime, se njeno znano ime često ne strinja več z grbom, ki je morda ostal isti. Ker se je pa pozneje tudi grb izpreminjal in največkrat nepravilno, se kompliciral in se celo delil v več grbov, kot se je lastniku zahotelo, če je dobil potrjeno od deželnega gospoda, ali pa kot je danes zelo težko iskati po grbu ime prve korenine. Končno pride še šablonsko risanje in deljenje grba v več enakih figur itd. Vzlic temu je prav gotovo ime (priimek) v zvezi z najstarejšim grbom družine, pa če je ta risan ali ne!

Je neka tradicija družinske posebnosti od očeta na sina še danes, ki jo omenjajo psihoanalitiki, in sicer da je z imenom (priimkom) zvezana! Imenujejo jo sugestivna, drugi prisilna moč imena in jo kaj spretno tudi dokažejo! Družina Smolar se n. pr. stoletja bavi s smolo in ima same čevljarje in mizarje. Kunc se bavi s kunc, Jelen je lovec, Medved kaže neko robotast značaja, Prešeren je za res prešeren, Rile se bavi s svinjerejo, Gosak z gosmi itd., itd.! Treba je samo opazovati! »Kako bi neki prave pel Levičnik, kako bi ne-

ki sladke pel Lesničnik?« Prešeren ima popolnoma pravi Posebnost plemena, plemiča je v tem imenu! Vprašanje je le, kako staro je to ime! V najstarejši dobi, ko še ni priimka, se osebno ime ohrani v družini! »Očetovstvo« je največja dragocenost v imenu! Ščasoma se vsi potomci imenujejo enako, tako, da je ime postalo priimek, Anton Antonovič, Akakij Akakijevič! Zato se skrbno izbira ime še danes, da bi ime samo prineslo srečo, sugeriralo otroku nekaj dobrega, lepega v značaju! Spominimo se staroslovenskih imen: Slava, Zora, Mila, Lepa, Ljuba, Nada itd. Ljubomir, Slavoljub, Hrabroslov itd., itd. Otroci se krstijo z imenom svetnika, ki naj vpliva na njegov značaj. Če je rojen na kakšen poseben dan, praznik, je ime še lepše in naj ga te »usode« spominja skozi celo življenje. O tem je pisal prof. Koštial v »Mladiki«. Često postane tako ime priimek! Kako nesrečne je človek, ki mu usilijo neljubo ime, ki prinaša naravnost nesrečo (n. pr. Cankarjev Polikarp!). Pri Hebrejcih je lastno ime namjerno izbrano in gotovo sveto, če ne omenja naravnost Boga samega (Rafael, Emanuel). V orijentu je ime take važnosti, da se najvišje ime, t. j. prived-

ki: božji, imenujejo kratkoma »ime«! To ime je tako sveto, da se ne sme izgovarjati, ker pokliče (razdraži) samega Boga! »Jahue« se tudi imenuje »ime« (II. Samuelova, 6, 2)! Sabejsko ime Semakasi pomeni »ime blagoslov«, blagoslovi človeka, a mu tudi ukazuje! Vse sure Korana začenjajo s stavkom: »Pri (v) imenu Rahmana, Usmiljenega«, kar tolmačijo tako, da je ime usmiljeno: Der südarabische Rahman-an oder wohl genauer genommen sein »Name« erscheint all »Verleiher von Wohltaten« (A. Grimme). Odtod tista skrb za ime, ker se človek zaveda, kakšno moč ima! Odtod tudi izpreminjanje imena v starem zakonu, a izpreminiti ga more samo Bog! Tako Sari, Abrahamu, Jakobu itd. Jakob se bori z Bogom in hoče od njega blagoslova, Bog pa mu spremeni — ime! Da, ime blagoslovi in ime ukazuje! Iz orijenta je naša kultura in najstarejša vera! Zato je jako verjetno, da je do danes ostalo nekaj prastarega v naših imenih, naših priimkih!

Slovenska osebna imena na vasi ostanejo vedno ista in prvi med njimi sta Marija, ozir. Janez, kateri segata v najstarejšo dobo naše zemlje in kulture, kot še marsikatero drugo! V lastnih imenih bi smeli torej iskati najbolj priljubljena božanstva naše stare in najstarejše vere! V priimkih pa je stvar že težja! (Se nadaljuje.)

S severne meje

Popotnik s severne meje nam piše:

Pot me je zanesla v Gorenjo Radgono. Bil je krasen nedeljski dan. Hotel sem si ogledati to našo obmejno postojanko. Naravno je bilo, da po trgu ni bilo onega živahnega življenja, ki je najbrže v delavnikih, posebno ob tržnih dneh. Tržani so bili pač na izletih, ali pa kje v vinogradih. Pri murskem mostu se ponavljajo vedno isti prizori: gostje iz nemške Radgone radi prihajajo na to stran in ko se navzgor naših dobrot, zopet odhajajo. Spominil sem se na stari leseni most, tu je stal na tem mestu še po prevratu in na spomenik cesarja Jožefa, ki je ležal v Muri. Zdaj valj Mura mirno svoje rujavce valove, kakor da je vse pozabljeno. Tudi to, da je bila, kakor ona na oni strani Mure naša in bi tudi morala biti naša, če bi bilo po pravici. Tako pa nas Mura deli na tem mestu in od ene strani se nekako samozvestno svetijo nemški napisi v gotici, n. pr. Kleinoschegg in drugi. Mi smo jo krstili Radgono, mi smo jo gojili, saj je njeno ime Radogojina, iz slovenskih žuljev in rok je živela — zdaj je avstrijsko obmejno mesto in tuja straža je tam na severnem bregu Mure. Lep most smo postavili namesto onega lesenega, pa ne moremo preko njega v naše Prekmurje, ampak moramo čez brod pri Radencih, pa Bog ve, kdaj bo tam most. Naša severna meja je tako daleč... Odšel sem po poti na grad, da se malo razveselim ob pogledu na to lepo pokrajino okoli Radgone. Grad sedaj popravljajo, menda bo v njem hišalnice ali zavod za slabotno dečo. Človeku se zdi, da bi bil bolj primeren za gospodarsko ali vinorejsko šolo, ker ima lepa gospodarska poslopja. Pod gradom se razprostira krasen vinograd. Da, letos, če Bog da, bodo naše gorice dale sijajen pridelek. Vinogradi kar žare v jesenskem solnce. Grozdi veliki, jagode debele in sočne, če bo vse v redu, to bo kapljica! Res srečni smo, da imamo ta lepi kos zemlje. Kamor nese oko sama lepota,

dobrota, bogastvo. Pogledj tja, na ravno Prekmurje, kako se vti vsa ravan, polna jesenskih pridelkov. Svete travniki in gozdovi. In tu na bregu Mure, tja do Radencev, kakšno bogato polje, koliko zemeljskih darov leži vsepovsod in vmes vrelci mineralne vode, ki dosega svoj višek v Radencih. In nad poljem dolga veriga gričev in goric tja do Kapele in naprej do Ljutomera vse polno vinogradov, ki nudijo prvovrstno vino. Res, lepa in bogata je ta zemlja ob Muri. Bila je v nevarnosti, da propade, renegatski in nemškutarstvo jo je hotelo potujčiti, pa je prišla Jugoslavija in jo je rešila, na vse to se človek spomni, ko stoji vrh radgonskega gradu. Krasen je ta razgled: tik pod nami Mura, onstran gosposka avstrijska Radgona, vsa s solncem obsijana, tu pod nami naša bolj kmečka Radgona in okoli nje naše vinorodne gorice. Ko sem bil zadnjič tu, sem gledal na ono stran s trpko mislijo v srečo, da tam nekje na pokopališču blizu »Tabora« — tako se je zvalo predmestje »nemške« Radgone — leže oni, ki so se l. 1918. v Radgoni uprli. Pravili so, da so njih grobovi zanemarjeni, sedaj jih ni več tam, prenesli smo jih v slovensko Radgono. A kje so? Zakaj jih nismo pokopali tu na vrhu griča, da bi gledali tja na ono stran, na Radgono in slovenske vasi, ki niso naše. Tu bi bil najprimernejši prostor zanje in nad njimi piramida, ki bi nas spominjala ne le njih, ampak vseh, ki so se borili za našo severno mejo, kakor bi morali vsi te vrste spomeniki imeti splošen značaj kot spomeniki svobode (ker osebe preminejo, domovina pa je večna). In tu na tem lepem razgledu bi bil tak spomenik res umesten in bi privabil marsikoga k sebi kot najlepša razgledna točka ne le po naši severni meji, ampak tudi po naši zgodovini. Res škoda, da jih niso pokopali tu na radgonskem gradu, da bi pričali o naših bojih, trpljenju, žrtvah in o naši samozvesti. Škoda! Tam doli niže je med dvema kostanjema kamenit

spomenik menda nekdanjega lastnika grofa Nurmbranda itd. Tu gori bi bil naš spomenik. Lepo bi bilo sedeti ob njem in gledati čez Muro. No, ker jih ni tu, jih grem obiskat na pokopališče. To je gotovo dolžnost slovenskega popotnika, ki mora ob severni meji. In sem šel. Pokopališče ne leži ob cerkvi, ampak na položnem brdu, tam nad prvimi hišami ob kolodvoru. Gotovo so jim vrli Radgončani lepo uredili spomenik in grobove, ko so jih prepeljali na to stran. Hodim po poti navzgor. »Se gre tod na pokopališče?« — »Da,« odgovori mlad fant. Da, se že vidi kupola nad kapelo... Grem dalje in zavijem na pokopališče. Zelo veliko je, to se vidi na prvi pogled. Veliko in vse preraščeno in zaraščeno — toda tega groba pač ne bo težko najti. Saj se bo gotovo videl preko vsega pokopališča. Grem do kapele. Mogoče so v kapeli. Par vencev je tam. A napisa ni nikjer. Gotovo bodo tam kje sredi pokopališča. Saj so jim gotovo dali poseben prostor. Grem naprej. Vidi se mnogo spomenikov, tudi grobnice, tu in tam še nemška in pomemčena imena — stari, pozabljeni grobovi, pa tudi novi z novimi spomeniki. A kje so oni? Prišel sem skoraj do vrha, nikjer nič takega, kar bi človek pričakoval. Oziral sem se okrog in krenil na desno. Zopet nič. Odšel sem nazaj proti kapeli. Tam je šla stara ženica z dečkom. »Prosim vas, kje je grob onih vojakov?« — »Tukaj so pri teh cipresah na desno.« Res, osem cipres stoji po vrsti in pod njimi osem grobov. Stopim k njim. Kaj? Ali je mogoče? To so grobovi onih, ki so padli v Radgoni. Morda me je starka slabo razumela. Toda res je, saj leže na grobovih še venci, kakor so jih položila razna društva pri prenosu. Dež jih je izpral in trakove je pokrolo blato. In vendar sem gledal in strmel in nisem mogel verjeti. Teh grobov se še do danes ni dotaknila človeška roka. Kakor so nanje nasuli prsti, tako leži še danes. Ne ene rože ni, le nekaj kopriv raste. Ni se našel ne človek, ne društvo, ki bi bil grobove uredil in jim dal dostojno obliko. Kupi prsti leže nagramdeni pod cipresami, nikjer ni ne ene besede ne enega napisa, ki bi pričal, kaj pomenijo ti grobovi. Začutil sem tako sramoto, da nisem vedel, kako bi odšel. Ako Gornja Radgona ni mislila skrbeti za te grobove, naj bi jih bila pustila tam na oni strani. Da so bili tam njih grobovi zanemarjeni, je bilo razumljivo, čeprav ne opravičljivo. Da so zanemarjeni zdaj v jugoslovanski zemlji, je škandal, ki se ne da opravičiti. Škandal za vso Radgono. Sramota za vsa radgonska društva! Vemo, da se bodo zdaj vsi izgovarjali, da to ni njih stvar. Taki grobovi, gospoda, so naša skupna stvar in vsi odgovarjamo zanje. Dolžnost je bila te grobove urediti takoj po prenosu, tudi če ni bilo mogoče dati nanje nikakega spomenika. Če ni tam organizacije NO, je vendar Sokol ali kako drugo narodno društvo. Ali ni v Radgoni nič narodnih deklet? Ali pa dijaštvo: drugod gredo v delovne bataljone, da delajo med počitnicami, a tu ni bilo mogoče žrtvovati par ur dela, da bi se grobovi uredili? Kdo je za to odgovoren? Odbor, ki je skrbel za prenos in se potem ni brigal za nič več? In če so vsi pozabili na svojo dolžnost, bi vsaj občina morala vedeti, kaj se spodobi! Ali ne zmore Radgona, ki ima gotovo nekaj od tega, da je postala obmejni trg — saj se povsod kaže blagostanje in zida se mnogo — ali ne zmore, pravim, tistih par dinarjev za delavca, ki bi bil te grobove uredil, ako nobeno društvo ne smatra za svojo dolžnost, da se brigajo zanje? Takih stvari imamo pri nas več. Bog ve koliko visokih besed in fraz se je iz-

Ivan Mermolja:

K našemu zadrugarstvu

(Nadaljevanje)

Začel sem pritiskati na predsednika, naj se začne z direktnim izvozom, drugače, da je ustanova brez pomena. On se je pa temu odločno upiral čes, da je to preveč riskantno. Zazel sem sumiti, da dela to predsednik v zvezi s trgovci, ker je bil njegov brat agent izvoznikarjev. Zahteval sem sklicanje občnega zbora, katerega tudi ni hotel sklicati. Ko sem uvidel nevarnost, da bo ves moj napor brez uspeha, sem prepustil to zadrugo temu odboru ter ustanovil drugo pod imenom »Gospodarska zadruga za gorjsko okolico« s sedežem v Vrtojbi.

Jaz sem bil predsednik ter vodja trgovine ter smo takoj začeli. V tretjem letu so pristopili k novi zadrugi vsi člani prejšnje zadruge, ki je dalje ostala samo na papirju.

V četrtem letu smo zavzeli ves trg Nemčije in Švice. Tvrdka je bila znana po vsej Nemčiji po brzojavni naslovu »Zadruga« (Nemci so izgovarjali cadrga).

Trgovci so početno računali, da ostanemo lokalna zadruga v Vrtojbi. Ko so pa uvideli, da jim preti onemogočenje so se vrgli v negotovo borbo proti nam ter ustanovili skupno trgovsko družbo pod nemškim imenom Landesprodukten Eksport, kateri je predsedoval trgovec in župan mesta Gorice Bombig. Za trgovskega poslovodjo so vzeli spretnega in solidnega žida Morpurga. S svojim prvim napadom na »Zadrugo« so dosegli ravno nasprotni namen. Na vse trge so brzojavili konkurenčne cene s pristavkom »dokler razpolagamo«. Ko so dobili naročila so mesto, da bi poslali blago, brzojavili da dežuje (krompir se je dostavljaj sproti iz zemlje na postajo). Oni trgovci, ki so pri njih naročili so ostali brez blaga, naši so pa točno dobili. Nastala je rabuka na trgu. Glavni trgovci iz Dresdena, Berlina, Monakovega in drugod so se pripeljali v Gorico začudenji kako to, da na istem polju za »Eksport« dežuje in da se ne more izkopavati krompir, za »Zadrugo« pa sveži sonce. Prišli so k nam in ostali naši stalni odjemalci z izjavo: čas bi že bil, da se napravi

red na tem trgu. Kako je to strašno, da ima Nemčija krompir na trgu samo tega polja. Nam je vseeno kakšna je cena, samo da je enotna in da sem gotov blaga in da moj sed ne dobi ceneje kot jaz.

S tem činom je bil »Eksport« moralno in materijelno potisnjen. Mi smo v tem času že dosegli ceno še enkrat toliko kakor je bila pred nami običajna. Kmet se je oddahnil in začel plačevati dolgeve, ki so ga težili na zemljišču, katero je brez denarja v zadnji dobi kupil od grajščinske gospode. Se enkrat tolik dotok denarja v deželo se je poznal povsod zlasti pri trgovcih in obrtnikih mesta in dežele, kar moram priznati, da je upoštevala cela javnost.

Izven članstva zadruge so ostali mogotci okoli odbora prejšnje zadruge, pa sorodstvo in znanost pod njih vplivom, kateri so zalagali »Eksport«, zahtevali pa so iste cene, kakor je plačevala Zadruga. Eksportu je ostal v izkoriščanje za nižje cene le Furlanski del dežele preko Soče. Ko so furlanski kmetje uvideli položaj, so začeli prihajati k nam s prošnjo, naj organiziramo in pridružimo svoji Zadrugi tudi Furlanijo. Mi smo se odzvali ter začeli s propagandnimi shodi tudi v Furlaniji. Tu pa je začel tudi nacionalni moment. Dejstvo je razkajalo italijanske narodne voditelje v Gorici, katerih vodja je bil baš župan Bombig, njega zvesti oproda v nacionalnem oziru je bil vrtnar Gorjan, kateri je začel s protishodi v Furlaniji ter strašenjem, da bomo mi Furlane tudi jezikovno podjarmili. Vsekakor so se kmetje dobro držali, ker niso bili nacionalno vneti ter so z nami kmeti kot sosedje vedno prijateljsko občevali. Za 23. junij 1912 smo sklicali v Gorico javni kmetijski shod slovenskih in furlanskih kmetov.

Listi so prinesli to vest kot senzacijo, da je to prvo skupno zborovanje Slovencev in Italijanov.

Za shod se je prijavil tudi Gorjan, ki je bil obenem tudi predsednik italijanske kmetijske družbe v Gorici, (»Società agricla Goriziana«), na to se je tudi skliceval. Dovolili smo mu svoboden govor. Govoril je zmerno, kavalirsko, taktično. Hvalil je slovenskega kmeta, da se je tako visoko povzpeli v borbi za samopomoč, da direktno pošilja svoj pridelek na trg konsumenta. Vsekakor pa je

to preveč riskantno za kmeta ter pozival furlanske kmete, člane svojega društva, naj vsi oddajajo krompir »Eksportu«, kjer nosijo trgovci ves riziko, kmetje pa nič. Govoril je italijansko, prečital je tudi tozadevno resolucijo. Jaz sem ga v slovenskem govoru zavrnil, nakar so se sprejele samo slovenske resolucije z enotnim vzklikom vseh kmetov obeh narodnosti.

Končno so začeli italijanski voditelji s potrebnim pregovarjanjem v Furlaniji ter odvrnili kmete od pristopa k Zadrugi. Nam tudi ni bilo na tem, da bi se vsiljevali.

Za stvar pa se je začel zanimati dr. Faidutti, stolni prošt in deželni glavar v Gorici, ki je bil predsednik zadrugne Zveze furlanskih zadrug. Seznanila sva se ter delala načrte za splošno izvozno zadrugarstvo.

Ko smo zavzeli trg za zgodnji krompir sem začel s sestavki za organizacijo prodaje sadja. V načrtu smo imeli, da kupimo v Gorici ono veliko obzidano zemljišče pri kapucinskem samostanu, kjer je nastalo v vojski italijanske vojaško pokopališče. Na tem prostoru smo mislili zgraditi zadrugni trg za dobavo sadja. Načrt za nadaljnji razvoj je prekrizala svetovna vojna.

11. marca 1914 nas poseti predsednik Zveze avstrijskih zadrug na Dunaju, baron Sterek v družbi s predsednikom dunajske blagovne posredovalne zadruge Emilom Michekom. Prišla sta z namenom pridobiti nas, da bi Zadruga pristopila k dunajski posredovalni zadrugi ter prodajali vse izdelke potom njih. Jaz sem izjavil, da bi bili pripravljeni potom njih prodajati, kar rabi Dunaj. Ne moremo pa prepustiti posredovanja njim za ostali trg, kjer smo že sami vpeljani.

Prišla je vojska. Po zakonu vojnih dajatev iz l. 1912. bi moral biti jaz oproščen ali zaposlen v domačem kraju.

Zadruga pa je bila pri oblastvih slabo zapisana. Gospoda je videla v tem pokretu samostojno, neodvisno, narodno organizacijo, kar jej ni prišlo. Jaz in ostalo zaposleno osebje smo bili takoj mobilizirani, da se je morala pisarna zapreti. Da sem bil osamljen, je pomoglo tudi to, ker sem l. 1911. priredil srbskim zadrugarjem banket, kjer smo izmenjali navdušene narodne govore. Sprejel sem jih kot podžupan tudi v imenu občine, kar so

priobčili v svojem glasilu. Spomladi l. 1915. sem kot zaupnik dobil dopust, pa sem delo v Zadrugi obnovil.

Nekega dne se pripelje k meni dr. Faidutti z načelnikom ministrstva, baronom Ertlom in predsednikom dunajske Zveze, baronom Sterekom. Pozvali so me, kakor prvič, naj Zadruga odstopi ves pridelek Dunaju. Takrat sem odgovoril: Gospoda, naš trg je Nemčija, naša dolžnost je, da zalagamo svoje stare odjemalce.

Pripomnil sem, da se Dunaj pred vojsko za Zadrugo celo dobo njenega obstoja ni brigal, posluževal se je Italije. Gospodje so se osramočeni spogledali. Dr. Faidutti me je kar plašno pogledal ter se čudil moji drznosti.

Po kratkem pogovoru pridejo gospodje do priznanja, da so se za to svojo deželo, ki nudi zgodnje pridelke premalo brigali. Po vojski, ko bodo zmagali pa da se bodo pobrigali kakor dežela zasluži, da jo usposobijo za pravi južni vrh Avstrije.

Sterek se je o mojem delu jako laskavo in pohvalno izrazil ter rekel: to je edina zadruga svoje vrste v državi, v kateri so se kmetje tako visoko povzpeli, da sami pošiljajo svoje pridelke na svetovne trge. Vprašal je koliko državne podpore je dobila zadruga. Odvrnil sem, da nikoli vinarja. Začuden in ukorno pogleda dr. Faidutti ter vpraša, kako to. Mi smo vam toliko dali, a glavna najvrednejša zadruga ni nič dobila. Dr. Faidutti me v zadregi pogleda in ni vedel kaj odgovoriti. Odgovoril sem jaz, da podpore nismo nikoli prosili. In to iz razloga, ker sem stal na stališču, da mora prava zadruga sloneti in se vzdržati z lastno močjo, ne da se nanaša na tujo pomoč.

Država in deželna denarna podpora je zadrugarstvu samo v potuho. Poznam to akcijo. Funkcionarji ustanove se zanašajo za vzdrževanje aparata na podpore, kar jim jemlje skrb in inicijativo za razvoj ustanove, da bi služila svojemu namenu.

Gospodje so se spet začudenje spogledali. Baron Ertel pravi, pa vsekakor boste morali dokler traja vojska, ves pridelek pošiljati nam na Dunaj. Nemci so sicer naši vojni zavezniki, a kar se živeža tiče, moramo gledati najprej na sebe.

(Dalje prihodnjič)

pregovorilo pri prenosu, drugi dan so bili grobovi pozabljeni, kakor da smo jih prenašali samo za parado. To je rodoljubstvo in baharija namesto pravega nacionalizma. To je ne pravi, da se narod zaveda svojega osvobodjenja in da zna ceniti svoje žrtve svoje svobode. Pojdite drugam gledat, kako so spoštovani taki grobovi! Po mojem mnenju — kot sem rekel — bi bili spadali na grad, da bi daleč vidna piramida pričala o naši narodni volji; če so jih prenesli na pokopališče, bi bili morali dobiti posebno mesto sredi pokopališča z lepim spomenikom, da bi se vsak ustavil ob njih; če so jih pokopali v vrsto med druge grobove, pa je najmanj, kar moremo in moramo od Radgončanov zahtevati to, da ne bodo njih grobovi zapuščeni in zanemarjeni, brez vsakega križa in znamenja in napisa. Treba je bilo to žalostno resnico povedati na ves glas, čeprav je to sramota za nas pred svetom. Mi nismo narod junakov (saj je Martin Krpan naš junak!) zato spoštujemo vsaj tiste, ki so dali življenje za domovino. Gornja Radgona ima vzroka dovolj, da časti spomin onih, ki so se zanj borili, saj brez Jugosla-

vije bi ne bila to kar je, tudi če se ne oziramo na narodno čast in ponos, ki zahtevata od nas, da se zavedamo svojih dolžnosti. To, kar je zdaj na radgonskem pokopališču, je sramota za vso narodno Radgono in se ne da opravičiti z nikakim izgovorom. Dejstvo je, da leže tam kupi prsti nepravilni in neurejeni in da rastejo koprive in trava po njih. Res je to zadeva Radgone, res je pa tudi, da je to taka javna zadeva, o kateri ne smemo molčati. Ali naj vsa Slovenija zbira, da se uredi radgonski grobovi? Vsak kraj, ki čuva kak javen grob, ima neko dolžnost, ki jo mora vsiti za druge; on je odgovoren za vse, saj ima zato tudi čast, da je njegovo ime združeno s takim častnim grobom. Ako ni zmožen vsiti te dolžnosti, naj pove, da jo prevzamejo drugi. Mislimo, da pri prenosu ni šlo samo zato, da oni, ki so padli v Radgoni, spe v sveti domači zemlji, ampak da tudi njihov grob nam nekaj pomeni, da je nam živ spomenik mrtvih, ki so padli za domovino. In take grobove povsod časte. Ali naj bomo mi svetovna izjema?

Po naši zemlji

Maribor

Resolucija uslužbencev iz Zveze mladih intelektualcev pri Mariborskem tednu

Uslužbenci pri MT podajajo na članskem sestanku sledečo resolucijo:

1. Vkljub večkratnemu telefoniranju gospoda Golouha ni ZMI, ki je vložila kolektivno prošnjo za 16 služb, dobila več kakor 6 služb in še trije od teh prošilcev so dobili mesta po privatni prošnji. To postopanje grajamo, še posebno zato, ker so dobili službo nekateri gg. upokojeanci, med njimi celo taki, katerih pokojnina presega eksistenčni minimum.

2. Podjetje je plačevalo svoje uslužbenice po 3 Din na uro, kar pomeni v primeri z dobičkom podjetja skrajno izkoriščanje.

3. Mladi intelektualci, ki bi bili pripravljene, zaradi minimalnega zaslužka delati tudi več ur na dan, pa so dobili samo šest ur, čeprav so nekateri privilegiranci delali po 12 in celo več ur dnevno. To postopanje je nepravilno.

4. Nočno službo je podjetje plačevalo prav tako le po 3 Din na uro. To je nehumano.

5. Gg. upokojeanci so za manj naporno službo prejeli višjo plačo. To je nepravilno zapostavljanje mladine.

6. Da so nekateri gg. dobili dopust na obični, zato da so lahko stopili v službo pri Mariborskem tednu.

Zaključujemo:

1. MT r. z. z. o. z. je privatno podjetje, ki nima z mariborsko občino nobenih drugih zvez kot te, da so nekateri zadržani obenem tudi funkcionarji mariborske občine, kar podjetju dobro služi.

2. MT r. z. z. o. z. je imel s svojo letošnjo prirreditvijo, po privatnih informacijah (oficijelno družba svoje bilance ni objavila), četrtilijona dobička in to kot privatno podjetje, ki gleda v prvi vrsti le na svoj dobiček, ki si ga pridobiva z izkoriščanjem uslužbencev in obiskovalcev samih.

3. MT r. z. z. o. z. ne vrši nobene kulturne niti gospodarske misije, razen če smatramo za gospodarsko misijo dobiček družbe, za gospodarsko in kulturno pa zabavišča.

Ta resolucija je bila soglasno sprejeta na članskem sestanku Zveze mladih intelektualcev dne 22. avgusta 1935 in poslana vsem slovenskim časopisom v objavo.

(Odgovornost za resničnost teh navedb prepuščamo »Zvezi mladih intelektualcev« v Mariboru. — Ured.)

še k bolgarskim vrtnarjem

V »Pohodu« z dne 24. avgusta ste priobčili dopis iz Maribora, kot odgovor na moj dopis z dne 13. julija, ki se zavzema za bolgarske vrtnarje v Mariboru. Vi veste, da jaz nisem mariborski vrtnar, torej nisem pisal kot interesent, nego kot nacionalist. Mariborski dopisnik ne omenja dejstva, ki obstoja v tem, da so bolgarski vrtnarji tuji državljani ter da gre denar, ki ga dobijo iz države. Da imamo denarja bore malo in bi moral vsaj ta ostati med nami. Opravičevanje o konkurenciji po tujih državljanih tu ni na mestu, ker je domače zelenjave toliko na trgu, da se v ceni pobi-ja v največji meri na ničevost. In kmetje bi tudi vozili več zelenjave, ako bi vedeli, da jo bodo imeli komu prodati.

Glede mestne uprave pa je na njej, da bi bil že čas ureditve tržnih uzane, ki bi odgovarjale tržnemu redu. Kakor v zasmeh redu in tehtnici se prodajajo vsa živila mesta na vago na kupčke. Zakaj ne postavi mestna uprava na trg tehtnice ter zahteva prodajo na tehtnico, kar je jasna in lahka kontrola zaradi cen.

»Im Ländchen v. Gonobitz«

Pod tem naslovom je prinesla graška »Tagespost« člančič dne 28. julija, v katerem mrgoli nemških spak za naša krajevna, rečna, višinska, ledinska imena! Ta sestavek je napisal Slovenec, ki je v naših časnikih znan in podpisan vedno s polnim imenom, tu pa samo »X. Y.«! Čemu tako? Ker ga je sram takega zahrbtnega dela napram slovenski javnosti, ki gleda, da se nam naša krajevna imena ohranijo čisto slovanska! Tako pisarjenje je zato sramotno dejanje! Že »Ländchen« — deželica je eno izmed zvitosti naših Nemcev, češ, ta košček zemlje je zase dežela, zase zemlja in skušajo to »deželico« geografsko omejiti! Tako »Gotscheer Zeitung« piše o svoji »Ländchen«, »Deutsche Zeitung« o celjskem kotu — »Ländchen« in sedaj še naš X. Y. omejuje in predeljuje »Ländchen v. Gonobitz«.

V člančiču nastopajo »die Drann gonobitzer Schwaig, Poltschach, Bachern, Grossgüpf, itd. Pomotil se je pri »Skalicah«, a tudi te so v narekovajih, češ, tako jih imenujejo sedaj, morale bi biti Felsen, kot je napisal v oklepaju. Ta košček slovenske zemlje ga spominja na »Bürgenland« (I) oder Südtirol! Podobno in sorodno skupaj! Slovenec je hlapec, še večji, če je doktor in profesor, kajne gospod. —

X. Y.

Rogaška Slatina

Čitateljem »Pohoda« bi radi prinesli kakšno ugodno poročilo iz naše lepe Rogaške Slatine, saj smo do sedaj morali beležiti samo gorke pritožbe. Edini razveseljiv pojav je pač ta, da smo imeli letos nenavadno veliko število gostov; z ozirom na tujski promet smemo torej biti zadovoljni. Ko bodo pa odšli poslednji letoviščarji, bo Rogaška Slatina spet opustela in tedaj bomo imeli časa dovolj, da razpravljamo o svojih lokalnih zadevah, ki jih bo treba čimprej rešiti. Seveda to ne pojde gladko, brez ravnanja.

Želeli bi predvsem, da bi naše pevsko društvo »Sloga« v novi sezoni vsaj enkrat zapelo, pa da bi tudi Sokolski dom, ki so ga začeli z neverjetno naglico graditi bil enkrat pod streho. Nerodno je pri nas, da so vsa društva v rokah nekaterih kulturnih delavcev, kakor se ti ljudje sami s ponosom nazivajo, ki pa vsled vsestranske zaposlenosti nimajo časa, da bi pobrali vsaj članarino.

Zakaj to pišemo? Pač zato, ker želimo, da bi že vendar enkrat prišlo pri nas do složnega dela in da bi tudi pri nas zavladal pravi nacionalni duh. Kako malo se nekateri naši ljudje zavedajo svojih državljanskih in nacionalnih dolžnosti, vidimo prav posebno ob priliki državnih praznikov, ko je treba na viden način dokazati svoje notranje pripravljenosti in občutke. Kakor navadno, so tudi sedaj na rojstni dan Njeg. Vel. kralja izvesile državno zastavo le zdraviliška uprava, šole in nekatere privatne osebe. Nikoli pa še nismo videli državne zastave na nekaterih hišah, ki jih smemo prištevati med najlepše v Rogaški Slatini in ki stoje na najbolj prometnem mestu, kakor Rojkova in Sretenovičeva vila. Nekateri obrtniki so delali kar naprej brez ozira na državni praznik in niso privoščili svojim uslužbencem, da gredo ta dan v cerkev in počaste svojega kralja. Nič ni zalegel nalog pristojne oblasti glede proslave kraljevega rojstnega dne. Predsednik obrtnega društva g. Krewalder in Karlinova niti na opomin občinskega organa nista zaprla svojih trgovin, ki jih imata v najemu v zdraviliškem poslopu. To so navidez sicer malenkostni pojavi, ki pa očitno kažejo pomanjkanje pravega nacionalnega duha med našo podeželsko inteligenco.

O širjenju jugoslovenske nacionalne ideologije med kmetjskim narodom je spričo takih razmer težko govoriti. Kdo jo bo širil? Imeli smo krajevno organizacijo NO, danes je ni več. Predlog za njen razpust je stavil na seji šolski upravitelj g. Predan. To je bilo menda njegovo najvažnejše kulturno delo.

Nekaj pravih nacionalistov je še zmeraj pri nas in ti ne bodo poprej mirovali, dokler se razmere pri nas temeljito ne popravijo. Pristojne oblasti naj bi to upoštevale in naj v bodoče postavljajo na službena mesta samo take ljudi, ki imajo voljo poleg svoje poklicne dolžnosti storiti še kaj drugega koristnega za narod.

Guštani

POF in pritikline

Od nas že dolgo ni bilo nikakega glasu, zato se je pa neki tukajšnji dopisnik tembolj potrudil in je »Slovenec« 14. julija t. l. objavil njegovo fantazijo o POF-u. Kmalu nato so padle klofute od gospoda, ki ni pri POF-u, ki pa je s tem junaškim dejanjem pokazal čredne vrline, da bi ga POF prav gotovo enoglasno izvolil kot predsednika ako bi se pis-meno prijavil temu viteškoatletskemu društvu.

Nekaj nam pa le ni všeč! Gospod se namreč rad kaj hitro razžali, potem pa preklečuje in obžaluje. Potem pa globoko sega v žep za razna društva, največ pa podari advokatom na obroke. Ko bomo imeli več časa, bomo v svrhu informacije našteji vse njegove poravnave in prekleče.

Šenčur

Lepo je bilo

Junaška doba Slovencev, ki se je enkrat že iztekla, se menda vrača nazaj, tak vtis vsaj sem imel, ko sem bil onega dne na Homecu, kjer se je zbralo kakih 120 pobožnih romarjev. »Gorenjec« piše, da je imel naš župnik g. F. Vavpotič, ki je vodil izlet, tudi pomenljiv govor. Govor je bil res pomenljiv, ker prča, da se miselnost njega in njegove okolice tudi ob najnovejših dogodkih ni spremenila in da je ostal tisto kar je bil, zvest svojim katoliškim načelom, ki jih naš ljubi »Gorenjec« tako rad pridiga. Pošiljam Vam v prilogi tudi trajno vidne spomine, ki jih je naša Marička ujela na ploščo, da boste videli, kako se je vse oziralo nazaj in vzklikalo na svidenje naš dragi Homec! Fantje, le na plan, kmalu bomo imeli svoje prosvetno društvo in tedaj se bo po našem lepem Šenčurju zopet glasila naša lepa slovenska pesem, ki je bila pod krvoločnim JNS režimom tako kruto preganjana! Mogoče bomo v tem društvu dobili odsek za žogobce in hazenašice.

Ljubljana

Tuje društvo

Prav zanimivo bi bilo v teh čudnih časih pobirati »svetke« po naših časopisih. To bi se nabral lep herbarij polomeem za spomin. Tako sem n. pr. zadnjič pri poročilu od nekod z Notranjskega čital, da je začelo zopet delovati »prosvetno društvo«, da so medtem, ko je bilo to društvo prepovedano, vsiljevali ljudem tuja društva. Menda ni nikogar, ki bi ne razumel, kdo je mišljen pod temi tujimi društvi. Tako tuje društvo pa je za dopisnika seveda Sokol. Torej Sokol, ki je prebujal naš narod od l. 1863. in ga vodil skozi najhujše boje do osvobodjenja in je po prevratu postal z državnim zakonom potrjeno društvo, ki služi najvišjim ciljem naroda, to je za nas »tuje društvo«.

Mala Nedelja

Proslava rojstnega dne Njeg. Vel. kralja Petra II. se je vršila v najlepšem redu. Posebno se je izkazala malonedeljska sokolska godba, ki je polnoštevilo sodelovala. Zastopani sta bili malonedeljska in moravska gasilska četa. Čuditi pa se moramo radoslavski gasilski četi, ki se proslave ni udeležila, kar se je pač že večkrat zgodilo. Radoslavci so si nabavili gasilski avto gotovo tudi s podporo banske uprave ter občine (te podpore plačujejo vsi občani in davkoplačevalci). Zato mislimo, da je dolžnost gasilske čete Radoslavci, da se udeležuje državnih proslav in kulturnih prireditev.

Naš pokret

Plenum Narodne Odbrane

Dne 8. t. m. se je vršil v Beogradu plenarni sestanek NO, na katerem so delegati zavzeli svoje stališče k vsem pojavom našega javnega življenja. Na tem plenarnem sestanku je bila izdana resolucija, s katere vsebino bo članstvo NO obveščeno preko predsednikov krajevnih organizacij. Resolucija je vsakomur na vpogled v uredništvu našega lista.

Občni zbor

Krajevni odbor St. Jakob—Trnovo—Barje sklicuje občni zbor krajevnega organizacije za dne 5. oktobra t. l. Udeležba strogo obvezna! — Pričetek ob 20. uri pri »Česnovarju«.

Akcija Narodne Odbrane „Svoji k svojim“!

Tel. int. 23-07 in 34-81

L. BONAČ sin

Ljubljanska kartonažna tovarna Ljubljana
Tovarna za papir in lepenko KOLIČEVO—DOMŽALE

Centrala: LJUBLJANA Čopova 16

**Vsakovrstne
kartonaže,
papir in lepenka**

Tovarniške znamke:

za toaletni papir „Sanol“ in „Hermes“ za registratorje in mape za korespondenco „Hermes“ in „Redos“

HRANILNICO DRAVSKE BANOVINE (PREJ KRANJSKA HRANILNICA)

V LJUBLJANI

Zanjo jamči

vsa Dravska banovina z vsem premoženjem in vso davčno močjo